

IZ RECENZIJA

Ovo je djelo važno jer je jedan od rijetkih novijih pokušaja da se o vizualnim aspektima govorenoga jezika govori sustavno, sveobuhvatno i još k tomu na temelju odgovarajućih istraživanja.

S obzirom na to da je autorica u više navrata sustavno predavala kolegije koje pokriva ova tema, uspjela je (unatoč složenoj tematici i posebnoj terminologiji) prilagoditi tekst tako da bude pristupačan studentima živih jezika, a mogu ga pratiti i obrazovaniji ljudi izvan studentske populacije.

Autorica se pomno služila literaturom koja obrađuje navedenu tematiku. Treba reći da nema osobito mnogo radova koji tu građu obrađuju sustavno i sveobuhvatno. Tako je i u onim dijelovima gdje se služila rezultatima drugih istraživača autorica uspjela dati važan doprinos sustavnomu upoznavanju vizualnih obilježja govorenoga jezika, a posebno je vrijedno to što se navedena problematika istražuje ponajprije na hrvatskom i francuskom jeziku kao jezicima komunikacije.

Popis upotrijebljene literature dodan na kraju rukopisa abecedno je usustavljen i za odgovarajuću tematiku reprezentativan.

Iako polazi od rezultata nekoliko značajnih inozemnih i domaćih istraživača (spomenuti treba osobito Petra Guberinu), autorica je pojedina pitanja iz ovoga tematskoga kruga sustavno istraživala u živoj komunikaciji, opisala rezultate tih istraživanja i sintetički ih izložila. U tom smislu riječi rukopis je u visokom stupnju originalno djelo.

S iznimkom nekoliko velikih preteča (ponajprije djelo Petra Guberine „Zvuk i pokret u jeziku”) nema mnogo djela (pogotovu opsežnijih) koja bi ovu tematiku sustavno izlagala (posljednjih desetljeća više se studija i knjiga koje se ovom tematikom bave pojavilo na anglofonom području). Ako se izuzmu pojedini članci (kao i spomenuto Guberinino djelo), ovo je prvo djelo na hrvatskom jeziku koje se tom tematikom sustavno bavi.

Osnovna terminologija za područje lingvistike odgovara uobičajenoj uporabi na hrvatskom jezičnom području. S obzirom na novost nekih pojmova i postupaka, autorica je u svoj tekst uvela veći broj termina (strukovnih naziva) preuzetih uglavnom iz literature na engleskom i francuskom jeziku. Najčešći osnovni lingvistički nazivi kao i takvi novi termini objašnjavaju se u „Kazalu pojmova” na kraju rukopisa.

Prema svojem sadržaju i inherentnim značajkama ovo je djelo u najmanju ruku dvojake namjene. Prvo, ono sustavno izlaže, prema literaturi i prema rezultatima vlastitih istraživanja, jedno kod nas malo istraživano područje koje je važno za razumijevanje jezične komunikacije i njezinih sa-

stavnicama koje nisu izrazito podložne dvostrukoj artikulaciji (artikuliranosti) ljudskoga jezika. Riječ je ponajprije o onim aspektima ljudskoga jezika koji se odvijaju uz pomoć mimike, gestikulacije i sl. Drugo, to djelo odgovarajuću materiju izlaže dovoljno sustavno i na dovoljno pristupačan način da može izvrsno poslužiti kao udžbenik).

Unatoč složenoj i rjeđe proučavanoj problematici, autorica je svoj tekst izložila dovoljno jasno da ga studenti, uz određenu koncentraciju, mogu pratiti bez većeg napora.

August Kovačec, 26. ožujka 2013.

Lingvistička znanost, koja je oduvijek razlikovala pisani i govorni jezik, ipak se odvajkada bavila jezikom poglavito u onome obliku u kojemu se on manifestirao ostavljajući materijalne tragove. Jedini tradicionalno dostupni materijalni tragovi temeljili su se isključivo na pisanome jeziku. Stoga je tek početkom 20. stoljeća jasno postulirana potreba da lingvistika posveti veću pozornost i govornome jeziku. Činjenica jest da je, više intuitivno nego iskustveno, već odavno sagledana velika kompleksnost govornoga jezika. No, sve do najnovijeg doba obilježenog razvojem suvremenih audiovizualnih tehničkih sredstava, nisu postojale materijalne mogućnosti za efikasno bilježenje i proučavanje ovoga aspekta jezične djelatnosti. Može se dakle smatrati da je riječ o relativno novim, zapravo još uvijek pionirskim istraživanjima na području jezične komunikacije.

Istražujući vizualna obilježja govorenoga jezika, autorica je i sama djelatno ispitivala i provjeravala status i ulogu tjelesnoga pokreta u govornome jeziku, koji je najneposredniji i vrlo značajni dio svakodnevne jezične komunikacije. Do pertinentnih je zaključaka došla analizom usmenih interakcija „licem u lice“, uglavnom na francuskom i/ili hrvatskom jeziku, koje su snimljene audiovizualnom tehnikom.

Knjiga pruža uvid u problematiku vizualnih obilježja govorenoga jezika s motrišta suvremene jezične znanosti i u okvirima interdisciplinarnog pristupa problemima jezične komunikacije. Cilj je ovoga djela omogućiti upoznavanje s osnovnim pojmovima i terminima vezanim uz razgovorne geste, i potaknuti znanstveno zanimanje za vizualne pojave koje općenito prate govoreni jezik i koje su njegova neodvojiva komponenta.

Karlo Budor, 28. ožujka 2013.

Nema mnogo radova usmjerenih na sustavno obrađivanje vizualnih obilježja govorenoga jezika, pogotovo ne s lingvističkog motrišta i u kontinuitetu s lingvističkom tradicijom XX. stoljeća. Pregledom postojećih spoznaja i istraživanja koje je razradila i upotpunila konkretnim rezultatima vlastitih istraživanja, autorica je uspjela dati važan doprinos sustavnome upoznavanju ove građe. Radi se o originalnome djelu čiji je značaj utoliko veći jer se relativno nedavno ovom problematikom počelo sustavnije baviti, a ovo je prvo djelo na hrvatskome jeziku koje se sustavno i sveobuhvatno bavi problematikom vizualnih aspekata jezične djelatnosti s motrišta lingvističke tradicije i suvremene jezične znanosti.

Marija Pozojević Trivanović, 23. ožujka 2013.